

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія музики і хореографії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ

« _____ » 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОСТАНОВКА ГОЛОСУ

для студентів

спеціальності

014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)

освітньої-професійної програми

Середня освіта (Музичне мистецтво)

освітньої-професійного ступеня

фаховий молодший бакалавр

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № <u>1486/20</u>	
<u>Сєв</u> (підпис)	(прізвище, ініціали)
« _____ »	20 <u>20</u> р.

Київ - 2020

Розробник:

Голян Христина В'ячеславівна, викладач циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Голян Христина В'ячеславівна, Кравченко Світлана Станіславівна, Косінська Наталія Леонідівна - викладачі циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії музики і хореографії

Протокол від «27» серпня 2020р. № 1

Голова циклової комісії Романова Тетяна РОМАНОВА

Робочу програму перевірено

„28“ серпня 2020р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Гейхман Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи Карлінська Яніна КАРЛІНСЬКА

Проголосовано:

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №__.

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №__.

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №__.

На 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол №__.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання
	денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	1 / 30
Курс	I
Семестр	I-II
Кількість змістових модулів з розподілом:	2
Обсяг кредитів	1
Обсяг годин, в тому числі:	30
Аудиторні	28
Модульний контроль	2
Семестровий контроль	
Самостійна робота	
Змістовий модуль I «Наукові основи вокального мистецтва»	
Курс	1
Семестр	I
Обсяг кредитів	0,5
Обсяг годин, в тому числі:	15
Аудиторні	14
Модульний контроль	1
Семестровий контроль	
Самостійна робота	
Змістовий модуль II «Основні поняття теорії звукоутворення та формування якості звуку»	
Курс	1
Семестр	II
Обсяг кредитів	0,5
Обсяг годин, в тому числі:	15
Аудиторні	14
Модульний контроль	1
Семестровий контроль	
Самостійна робота	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Постановка голосу» є: підготовка висококваліфікованих фахівців в сфері вокалу, які мають розвинений вокальний слух, володіють основами вокальної методики, вокальними навичками, що дозволить їм повною мірою реалізуватися в майбутній практичній діяльності в закладах дошкільної та загальної середньої освіти.

Завдання курсу:

- естетичне виховання студентів засобами вокального мистецтва;
- розвиток професійної вокальної техніки;
- формування умінь та навичок на основі принципів вокальної методології;
- накопичення музичного репертуару для проведення різних форм навчальної та позакласної діяльності в закладах дошкільної та загальної середньої освіти, культурно-освітніх установах;
- розвиток вокально-технічних і художньо-виконавських можливостей студентів в системі свідомого володіння голосом;
- забезпечення професійної підготовки студентів до вокальної роботи в школі;
- засвоєння основних методик формування, розвитку і охорони співацького голосу.

3. Результати навчання за дисципліною

- в достатньому обсязі володіти співацьким голосом;
- вміти аналізувати вокальні твори; визначати жанр, характер твору, засоби музичної виразності, форму музичного твору;
- реалізовувати навчальні програми базових курсів у різних освітніх установах;
- добирати методичні прийоми для розвитку вокального виконавства та музичної творчості;
- вміти ефективно використовувати у практичній діяльності форми, методи, засоби предмету.

В процесі вивчення дисципліни «Постановка голосу» в студента мають біти сформовані такі **компетентності**:

Загальні:

- застосування методів самовиховання, орієнтованих на систему індивідуальних, національних, загальнокультурних цінностей;
- розуміння сутності та соціальної значущості своєї майбутньої професії;
- прагнення до постійного професійного вдосконалення та успішної творчої самореалізації.

Фахові:

- уміння цікаво, впевнено, у відповідності до композиторського задуму розкривати у виконанні ідейно-художній зміст твору, передавати певну образно-емоційну виразність, створювати художню цілісність твору та переконати слухача особистою трактовкою;
- знання традиційних та сучасних українських та зарубіжних методик музично-педагогічної освіти та виховання;
- здатність особистості до усвідомлення музики як явища суспільного життя;
- уміння використовувати інформаційно-комунікативні засоби та інноваційно-педагогічні технології у процесі вирішення професійних завдань;
- володіння методиками постановки голосу та фізіологією співацького процесу.

Предметні:

- здатність володіння співочим голосом;
- володіння культурою звуку;
- усвідомлювання будови гортані та її роботи під час співу, а також положення звукоутворюючих органів під час співу;
- вікові особливості будови співацького апарату, вікові періодизації розвитку голосу;
- особливості голосів в період мутації (хлопчиків) та еволюції (у дівчат);
- володіння співацьким диханням, як основою співу;
- правила організації та типи дихання;
- усвідомлювання мистецтва виконання (співацької постави, точності інтонації, артикуляції та чіткої дикції: рівне звучання голосних та активна вимова приголосних звуків, відчуття ритму, темпу та динаміки);
- використання прийомів вокальної техніки, формування високої співочої позиції, кантиленного співу, здатність керувати співацькою фонацією;
- вдосконалення основ вокальної педагогіки та методики виховання голосу;
- здатність демонструвати сценічну культуру (естетику зовнішнього вигляду співака, вміння поводитися на сцені та передача атмосфери твору засобом сценічного образу);
- опанування навичок комплексного виконавства.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематика змістовних модулів	Всього годин	Види занять. Розподіл годин			
		Практичні заняття	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Контроль занять
Головні положення навчальної дисципліни «Постановка голосу».					
Ознайомлення з будовою голосового апарату.		1			
Формування правильної співацької постави.		1			
М'язові відчуття під час співу на опорі.		1			
Відпрацювання співацького вдиху та видиху.		1			
Діафрагма, устрій та розташування.		1			
	5	5			
Формування співацького дихання					
Ознайомлення з основними типами дихання.		1			
Відпрацювання діафрагматичного типу дихання.		1			
Формування самоорганізації співацького дихання.		1			
Засвоєння основних фаз співацького вдиху та видиху.		1			
Контроль за обсягом повітря під час видиху.		1			
Усвідомлення ролі «затримки дихання».		2			
Відпрацювання механізму видиху у співацькому процесі.		2			
					1
Разом	15	14			1
Формування навичок вокального звуковедення.					
Характеристика основних принципів та методів вокального навчання.		1			
Формування співацьких та художньо-виконавських навичок.		1			
Формування навичок співу на легато.		1			

Кантилена як основа академічного співацького мистецтва.		1			
Удосконалення навичок співацького дихання.		2			
Набуття навичок особливостей формування голосних та приголосних звуків, засвоєння правил орфографії та орфоєпії академічної манери співу.		2			
	8	8			
Процес звукоутворення.					
Формування навичок роботи артикуляційного апарату.		1			
Ознайомлення з видами атаки звуку.		1			
Формування м'якої атаки звуку		1			
Усвідомлення значення складових артикуляційного апарату (зуби, губи, язик та щелепи).		1			
Відпрацювання навичок артикуляції голосних та приголосних звуків.		1			
Роль м'якої мускулатури у співацькому процесі.		1			1
Разом	15	14			1

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I

Наукові основи вокального мистецтва

Тема 1.1. Головні положення навчальної дисципліни «Постановка голосу».

Ознайомлення з будовою голосового апарату. Формування правильної співацької постави. М'язові відчуття під час співу на опорі. Відпрацювання співацького вдиху та видиху. Діафрагма, устрій та розташування.

Тема 1.2. Формування основ співацького дихання.

Ознайомлення з основними типами дихання. Відпрацювання нижньореберно-діафрагматичного типу дихання. Формування самоорганізації співацького дихання. Засвоєння основних фаз співацького вдиху та видиху. Контроль за обсягом повітря під час видиху. Усвідомлення ролі «затримки дихання». Відпрацювання механізму видиху у співацькому процесі.

Основні поняття: «будова голосового апарату»; «м'язова опора»; «нижньореберний-діафрагматичний тип дихання»; «співацьке дихання»; «затримки дихання».

Рекомендовані джерела:

Основні: 1; 2; 3; 8.

Додаткові: 1; 2.

Змістовий модуль II

Основні поняття теорії звукоутворення та формування якості звуку

Тема 1.3. Формування навичок вокального звуковедення.

Характеристика основних принципів та методів вокального навчання. Формування співацьких та художньо-виконавських навичок. Формування навичок співу на легато. Кантілена як основа академічного співацького мистецтва. Удосконалення навичок співацького дихання. Набуття навичок особливостей формування голосних та приголосних звуків, засвоєння правил орфографії та орфоепії академічної манери співу.

Тема 1.4. Процес звукоутворення.

Формування навичок роботи артикуляційного апарату.

Ознайомлення з видами атаки звуку. Формування м'якої атаки звуку. Усвідомлення значення складових артикуляційного апарату (зуби, губи, язик та щелепи). Відпрацювання навичок артикуляції голосних та приголосних звуків. Роль мімічної мускулатури у співацькому процесі. Оволодіння навичками орфографії та орфоепії.

Основні поняття: «звуковедення»; «кантілена»; «легато»; «співацьке дихання».

Рекомендовані джерела:

Основні: 1;2;8;5.

Додаткові: 1; 2; 5.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ п/п	Вид діяльності	К-сть рейтингових балів за одиницю	Модуль	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1.	Відвідування лекційних занять	1	0	0
2.	Відвідування семінарських занять	1	0	0
3.	Відвідування практичних занять	1	28	28
4.	Робота на семінарських заняттях	10	0	0
5.	Робота на практичних заняттях	10	28	280
6.	Виконання завдань для самостійної роботи	5	0	0
7.	Виконання модульної контрольної роботи	25	2	50
Разом			358	

6.2 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Форма контролю підсумковий контроль. здійснюється у вигляді контрольного заняття, академічного концерту, концертного виступу на конкурсі, на концерті-лекції тощо.

6.3 Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ПОСТАВКА ГОЛОСУ»

Разом: 15 год., практичні заняття - 14 год., підсумковий контроль - 1 год., самостійне опрацювання - 0 год.

I															
Змістовий модуль I															
Наукові основи вокального мистецтва															
179															
Семестр															
Модулі															
Назва модуля															
К-сть балів за модуль															
Практичні заняття	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Теми практичних занять	Ознайомлення з будовою голосового апарату.	Формування правильної співацької постави.	М'язові відчуття під час співу на опорі.		Відпрацювання співацького вдиху та видиху.	Діафрагма, устрій та розташування.	Ознайомлення з основними типами дихання.	Відпрацювання діафрагматичного типу дихання.		Формування самоорганізації співацького дихання.	Засвоєння основних фаз співацького вдиху та видиху.	Контроль за обсягом повітря під час видиху.	Усвідомлення ролі «затримки дихання».		Відпрацювання механізму видиху у співацькому процесі.
Види ПК (256)	Підсумковий контроль 256.														
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль Всього 179 балів.														

Семестр	II													
Модулі	Змістовий модуль II													
Назва модуля	Основні поняття теорії звукоутворення та формування якості звуку													
К-сть балів за модуль	179													
Практичні заняття	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Теми практичних занять	Характеристика основних принципів та методів навчання	Формування співацьких та художньо-виконавських навичок.		Формування навичок співу на легато.	Кантилена як основа академічного співацького мистецтва.		Удосконалення навичок співацького дихання.	Набуття навичок особливостей формування голосних та приголосних звуків, засвоєння правил орфографії та орфоепії академічної манери співу.		Формування навичок роботи	артикуляційного апарату.	Ознайомлення з видами атаки звуку.	Формування твердої та придихової атаки звуку	Формування м'якої атаки звуку
Види ПК (25б)	Підсумковий контроль 25б.													
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль Всього 179 балів													

7. ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР.

Перший курс

Для високих голосів

1. Бах Й. За річкою старий будинок. Весняна пісня.
2. Бетховен Л. Чарівна квітка. Бабак.
3. Брамс Й. Колискова.
4. Булахов П. І немає у світі очей. Дзвіночки мої.
5. Варламов А. Гірські вершини. Ненаглядний ти мій.
6. Векерлен Ж. Ах, навіщо я не лужок. Коли б ти, краса моя.
7. Векерлен Ж. Менует Екзоде.
8. Гайдн Й. Серенада ("Тихо дверці в сад відкрий").
9. Глінка М. Ах ти, чи ніч, нічка. Ти, соловушка, замовкни.
10. Гріг Е. Лісова пісня.
11. Гурільов О. Сарафанчик.
12. Гуно Ш. "Садівник короля". (Обраб. швейцарської народної пісні)
13. Даргомижський А. Лихорадушка.
14. Кюї Ц. Травнева пісня.
15. Каччіні Д. Ерос, що зволікаєш?
16. Кортес С. Пісенька Баоли. з опери "Джордано Бруно"
17. Липатов В. Ластівка моя.
18. Мельо В. Колискова (Обробка італійської народної пісні)
19. Мендельсон Ф. Привіт.
20. Моцарт В. Тоска по весні. Маленька пряха.
21. Перголезі Д. Ах, навіщо я не лужок.
22. Скарлатті Д. Ах, немає сил зносити терзання.
23. Стельник З. Колискова.
24. Фліс Б. Колискова.
25. Чайковський П. Осінь.
26. Шентирмай Е. У світі є красуня одна.
27. Шуман Р. Вечірня зірка. Совеня. Прихід весни.
28. Яковлев М. Зимовий вечір.

Для середніх і низьких голосів.

1. Аляб'єв А. Зимова дорога. Вечірній дзвін.
2. Бах Й. За річкою старий будинок. Весняна пісня.
3. Бетховен Л. Бабак. Чарівна квітка.
4. Брамс Й. Пісня дівчини.
5. Булахов П. Не буди спогадів.
6. Варламов А. Червоний сарафан.
7. Векерлен Ж. Молода Флора. Пастушка. Менует Экзоде.
8. Гайдн Й. Серенада.

9. Глінка М. Ах ти, чи ніч, нічка. (Обробка російської народної пісні).
10. Глюк Х. Арія Орфея (Заклинаю, благаю.".) з опери "Орфей".
11. Гріг Е. Лісовий гімн.
12. Гурільов О. Відгадай, моя рідна. Відлетіла пташечка. І нудно, і сумно.
13. Даргомижський А. Хлопець і діва. Я Вас любив.
14. Даргомижський А. Розлучилися гордо ми.
15. Дюбюк О. Не лай мене, рідна.
16. Монтеверді К. Страждаючи, смерть зву я.
17. Туренков О. Пісня іншої русалкі.
18. Туренков О. Пісня ведзьми, з опери «Кветка щасця».
19. Чайковський П. Осінь.

Українські народні пісні.

1. «Веснянка» - обр. А. Луканіна
2. «Ой, ти, дівчина, з горіха зерня» - обр. А.Кос-Анатольського
3. «Реве та стогне» - обр. Ю. Мейтуса
4. «Ніч яка місячна» - обр. Ю. Мейтуса
5. «Така її доля» - обр. А. Заремби
6. «Бандура» - обр. І. Стеценка
7. «Ой, піду я до гаю - обр. А. Єдлічки
8. «Було б не рубати зеленого дуба» - обр. Г.Сонільського
9. «Вечір близенько» - обр. С.Карпенка
10. «Гаю, гаю, зелений розмаю» - обр. Г.Верьовки
11. «Калина» - обр. С.Карпенка
12. «Ой ходить сон» - обр. Л.Ревуцького
13. «Ой піду я до млина» - обр. М.Лисенка
14. «Пливе човен» - обр. М.Лисенка
15. Розспіви: «Диби, диби», «Добрий день», «Тук, тук чобіток»
16. Українська народна пісенна творчість: Українські дитячі лічилки: «Ходить квочка» «Раз, два, три, чотири»
17. Українські народні пісні: «Веселі гуси» «Ой, єсть в лісі калина» «Вийди, вийди сонечко» «Щебетала пташечка» «Ой на горі жито»
18. Українські щедрівки: «Щедрівочка щедрувала»
19. Українські колядки «Коляд, коляд колядниця»
20. Українські веснянки» «Подоляночка»
21. Пісні композиторів з супроводом
22. Верменич В. «Вишиванка» «Запрошення Діда Мороза»
23. Дремлюга М. «Пісня про школу»
24. Левіна З. «Що нам осінь принесе»
25. Філіпенко А. «Святковий вальс» «Новорічна» «Зацвіла в долині»
26. Фільц Б. «Морозець»
27. Степовий Я. «Вишенька-черешенька» «Сніжинки»

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) : підручник. вид. 3-тє, доп. і перероб. Київ : Бихун В. Ю., 2017. 218 с.
2. Дорошок ВД. Сливацький М.Ю. Основи вокально-педагогічної творчості вчителя музики. - Івано-Франківськ, 2013 р.
3. Кисла С. Методичні рекомендації з постановки голосу для студентів вищих навчальних закладів I – IV рівнів акредитації / С. Кисла – Глухів : Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2014. – 68 с.
4. Кушка Я. С. Методика навчання співу: Посібник з основ вокальної майстерності. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. – 288 с.
5. Можайкіна Н.С. Методика викладання вокалу. Хрестоматія. Навчальний посібник.- Київ, 2019 р. – 216 с.
6. Овчаренко Н. А. Професійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності: теорія та методологія: монографія / Н. А. Овчаренко. –Кривий Ріг: вид. Р. А. Козлов, 2014. – 400 с.
7. Пастушенко Л. А. Педагогічна технологія розвитку професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у вищих мистецьких навчальних закладах: дис. канд. пед. наук 13.00.04. – Рівне : Рівненський державний гуманітарний університет, 2017. – 209 с.
8. Перетяга Л. Є., Формування у студентів педагогічного навчального закладу ціннісного ставлення до голосу як перший етап в роботі по формуванню голосової культури/ Л. Є Перетяга // Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія». – Харків, 2014. – Вип. – № 46. – С. 100.

Додаткова література:

1. Вілінська І. Вокалізи для співака-початківця. - К.: Муз. Україна, 1971.
2. Вілінська Г Вокалізи для середнього голосу. - К.: Мистецтво, 1989.
3. Вороніна Р., Воронін О. 30 вокалізів на основі народних пісень. - К.: Музична Україна, 1991.
4. Донець-Тессейєр М. Збірник вправ для розвитку техніки легких жіночих голосів. Ч. 1-4. - К.: Мистецтво, 1950-1970.
5. Єгоричева М. Вправи для вокальної техніки. - К.,: Муз. Україна, 1997.

Електронні ресурси:

1. Гігієна голосу як одна з професійних ознак співака. Режим доступу : <http://www.ic.ac.kharkov.ua/RIO/kultura32/31.pdf>
2. Постановка голосу:техніка мови та фізіологія співу. Режим доступу : [file:///C:/Users/2014/Downloads/Npd_2014_1_47%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/2014/Downloads/Npd_2014_1_47%20(1).pdf)
3. Дихальна гімнастика А.Н.Стрельнікової. Режим доступу : http://fizrazvitie.ru/2010/08/blog-post_08.html
- 4.<http://atletizm.com.ua/zdorove/pravilnoe-dykhanie/784-dykhatel'naya-gimnastika-strelnikovej-uprazhneniya>